

LUD

Wychodzi dwa razy na tydzień: w wtorki i piątki, wieczorem

Redaktor odpowiedzialny: Henryk Żerek;
Wydawca i redaktor: Ksiądz Jan Pałka

Kadakeja i Administracja
otwarte są codziennie (prócz niedziel
i świąt kościelnych):

od 8 — 11 godz. rano i
od 1 — 5 godz. po południu.
Telefon: 1493

Adres: Curitiba — Avon. Dr. Jaime Reis, 588
Adres dla listów zwykłych i pismenych: Redacção
-Lud-, D. P. 155, Curitiba — Paraná — Brasil.
Adres telegraficzny: Redacção -Lud- Curitiba.

PRENUMERACJA: W Brazylii 150000 płatna z góry; półrocznie 80000; w Argentynie 60000; w Polsce rocznie 14 zł. (P. K. O. Nr. 197.311, Warszawa); w Ameryce Południowej 2.50 dolary; w Urugwaju 4 pezy urugwajskie.

Ceny ogłoszeń: — Ogłoszenia tylko strony płatne.
Do 5 cm. szerokości przez 1 łam do 3 razy 50000
Od 5 do 10 „ „ „ „ „ „ „ „ 3000
Od rocznych ogłoszeń zgóry zapłaconych na stronie ogłoszeń 40 proc. zniżki
Ogłoszenia w tekście według umowy. Od nekrologów 4 cm szerokości przez 1 łam 3000

Jornal polonez „LUD” publicase a noite
terças — e sextas feiras
Curitiba, 24 de fevereiro de 1939

CENA NUMERU 800 rejsów.
W Kurytybie do nabycia w sklepach pp.: R. Plekarza - Kubisa i Floreckiego.
W S. Paulo: w kioskach na dworcu Luz, Sorocabana i przy kościele Matki Boleskiej na Bom Retiro
W P. Alegre: G. Kulesza Filho, rua do Parque 507 oraz przy kościele polskim rua S. Eduardo 920

Naród żydowski WIECZNYM TULACZEM

Żadne może z większych zagadnień ostatnich lat nie osiągnęło tak powszechnego rozgłosu i nie nabrało tak wielkiego znaczenia, jak zagadnienie żydowskie. Ani sprawa Czecho-Słowacji, ani sprawa arabska w Palestynie, ani wojny w Hiszpanii i w Chinach nie dorównują w zainteresowaniu powszechnym, jakie łączy się ze sprawą żydowską.

Ten naród pozbawiony od wieków własnej ziemi i własnego państwa, rozproszony pomiędzy wszystkimi narodami świata, zwraca dziś na siebie uwagę wszystkich. Pojawiają się coraz to nowe projekty rozwiązania kwestii żydowskiej, wysuwają się coraz to nowe możliwości uwolnienia się od żydów, stworzenia jakiegoś ośrodka gdzie masy żydowskie mogłyby skupić i rozpocząć zorganizowane życie. Wyjście z tej sytuacji jest jednak widocznie bardzo trudne, skoro żaden z projektów nie doznał się urzeczywistnienia. W takim stanie rzeczy, wobec niemożliwości porozumienia międzynarodowego w tej sprawie różnego państwa usiłują na własną rękę złagodzić w sobie ostrze zagadnienia żydowskiego.

Najenergiczniej wziął się do tego hitleryzm w Niemczech. Ograniczono tam prawa żydów do możliwych granic. Odsunięto ich od urzędów; od nauczania, od handlu i rzemiosła. Nie wolno im łączyć się z aryżycami w związkach małżeńskich, nie wolno posiadać własnych samochodów, uczęszczać do ogólnych kin, teatrów, restauracji i t. p. Ograniczenia te mają na celu zmniejszenie żydów do emigracji. Rozumie się przy tym, że Niemcy za wszelką cenę dążą do pozostawienia wśród siebie znacznej części środków finansowych, jakimi żydzi niemieccy rozporządzają.

Za Niemcami w prawach ograniczających żydów poszła Rumunia, Węgry, Włochy, gdzie w sposób jasny określono stosunek tych państw do mniejszości żydowskiej. Wzmógł się ostatnio ruch emigracyjny żydów zwłaszcza z Niemiec do państw, które dotąd nie odczuwały w poważniejszym stopniu sprawy żydowskiej i te państwa skłonił do wydania specjalnych zarządzeń. Przykładem tego może być Anglia i Holandia.

Ten stan rzeczy zmusza do zastanowienia się nad przyczynami tak ogólnej niechęci ku żydom. Przyczyny te są jasne.

Żydzi mimo rozdrobnienia i rozproszenia po świecie potrafili doskonale zachować swe właściwości narodowe, które czynią z nich wszędzie uciążliwych i niepożądanych gości.

Opanowali oni w ciągu wieków niektóre zawody przynoszące największą korzyść. Handel a w dużej części i przemysł pozostaje po dzień dzisiejszy w poważnym stopniu w rękach żydowskich.

To opanowanie życia gospodarczego przez żydów stanowi dla wielu państw otwarte niebezpie-

czeństwo, przed którym w obliczu mogących nastąpić wydarzeń bronią się coraz dzielniej. Specjalne właściwości żydostwa, ich kultura i wychowana na Talmudzie etyka, zagrażają również w niemałym stopniu różnym państwom.

Wreszcie międzynarodowy charakter żydostwa stanowi wciąż aktualne niebezpieczeństwo i możliwość stałego przenikania obcych wpływów w życie narodów, gdyż żydostwo, mimo braku własnego państwa, prowadzi jednak własną politykę poddawania wszystkiego swym wpływom.

Wszystkie te niebezpieczeństwa w szczególny sposób zagrażają polskiemu narodowi. Ze wszystkich państw świata Polska ma u siebie najwyższy procent żydów. Kiedy na 70-cio milionową ludność Niemiec jest ich tam zaledwie co najmniej pół miliona, kiedy we Francji jest ich około ćwierć miliona, a

w całej Północnej Ameryce około 4 i pół miliona, liczba żydów w Polsce dochodzi aż do 3 i pół miliona, co stanowi około 11 procent ogólnej liczby ludności. Posiadanie tak poważnej liczby elementu obcego narodowo musi budzić poważne obawy tym bardziej, że element ten, mimo długiego współżycia z narodem polskim nie zdołał przyswoić sobie jego cech, nie wyzbył się swych jaskrawych odrębności, stanowi zamkniętą w sobie jedność, niemal państwo w państwie. A doświadczenie uczy, że żydzi w Polsce nie zawsze potrafią dźwigać w myśl polskiej racji stanu.

Nie od dziś zwraca się uwagę na szkody, jakie Polska ponosi od żydów, czy to z racji uprawiania przez nich handlu żywym towarem (Argentyna), czy też z racji sympatii dla obcych potęg, czy wreszcie z powodu przestępczej działalności w samym kraju (propaganda komunistyczna, lichwiarstwo, oszustwa podatkowe, ukryte bankrutstwa, przemyt, przestępstwa dewizowe i inne). To są fakty, które nie wymagają specjalnych dowodów.

Straszna katastrofa lotnicza Zgon wybitnego lotnika brazylijskiego.

Rio, 23 — W miejscowości Pensacola (Stany Zjednoczone Ameryki Północnej) wydarzyła się niezwykle katastrofa lotnicza. Oto w czasie ćwiczeń wojskowych odbywanych nocną porą, eskadra lotnicza, złożona z 12 samolotów wojskowych zabłąkała się w czasie burzy w gęstej mgłę, tracąc zupełnie orientację. Osiem samolotów uległo rozbięciu w chwili, gdy chciały lądować; tylko czterem samolotom udało się wylądować szczęśliwie.

Należy podkreślić, że w owych ćwiczeniach lotniczych brali udział wojskowi lotnicy brazylijscy, którzy tam przebywali, odbywając przeszkolenie w szkole lotniczej w Pensacola.

Wśród 12 lotników, którzy zginęli w katastrofie znajduje się brazylijski lotnik, kapitan Guilherme Fiszer Presser; drugi lotnik brazylijski, porucznik Affonso C. Horta Duarte przy pomocy

spadochronu zdołał uratować swe życie.

Wzłoki tragicznie zmarłego lotnika brazylijskiego kapitana Pressera zostaną przewiezione do Rio de Janeiro.

Naoczny świadek katastrofy opowiada, że samolot pilotowany przez kapitana Pressera, gdy wypadł nagle z mgły, usiłował wylądować; zanim jednak wylądował, samolot ogarnęły płomienie. Kapitan Guilherme Fiszer Presser, ofiara katastrofy, urodził się w Stanie Rio Grande do Sul w 1904 roku. W 1919 roku wstąpił do szkoły Marynarki Wojennej, zdobywając szybko stopnie oficera.

Porucznik Affonso Celso Horta, który w katastrofie otrzymał rany, urodził się w 1911 roku w Rio de Janeiro.

Straszną katastrofą lotniczą w Pensacola wywarła ogromne wrażenie w całej Ameryce, okrywając żałobą lotnictwo obu Ameryk.

Huragan w São Paulo Ogromna powódź w Guaratingueta.

Z São Paulo donoszą, że nad miejscowością Guaratingueta przeszła ostatnio niezwykle gwałtowna i alewna burza. Pod naporem wód pękła grobla w Urucutuba; ogromne masy wód runęły w doliny, zatapiając i porywając zabudowania, dobytek gospodarki i niszcząc pola uprawne. Elektryczność w Urucutu została zalana

a cała okolica pozbawiona prądu elektrycznego. Najwięcej ucierpiały okolice Guaratingueta i Aparicida, gdzie bardzo dużo domów zostało zniszczonych; pięć osób poniosło śmierć, bardzo wielu jest rannych.

Według powierzchniowych obliczeń ostatnia powódź wyrządziła na dwa miliony milrejsów szkód.

ĆWICZENIA WOJSKOWE

Z Porto Alegre donoszą, że stowornie do programu ustalonego przez Dowództwo III Rejonu Wojskowego w tych dniach rozpoczyna się manewry wojsk federalnych w Rio Grande do Sul; manewrami będzie kierował pułkownik Alipio Nunes; obecnym bę-

W RIO GRANDE DO SUL

dzie na ćwiczeniach jako inspektor general Almerico de Moura. Manewry wojsk odbędą się równocześnie w municyjach: Porto Alegre, Santa Maria, Uruguaiana, Santo Angelo, Cruz Alta, São Borja, Bagé i w Livramento.

Oskarżenia o komunizm przed sądem

Z Rio donoszą, że tamtejszy sędzia Raul Machado przystąpił do sądenia i wydania wyroku w procesie nr. 544 z Parany, w którym, jako oskarżeni, stają: José Stanchini, Atila Medeiros Rodrigues da Silva, Samuel Huck, Arthur Heladio das Neves, Altair Zubaran Rodrigues Netto, Jorge Herlein, Antonio Fieschi, Juan de Melo, Paulo Schneider, João Jackybalax, Jacob Smith, Deodoro Pelvick, Herculan Torres Cruz, Max Laszeck, Diniz Saldanha, Jacob Schoppa, Bruno Vackevicius, Valdemar Zavluschinski, Francisco José dos Santos.

Są oni skarżeni o szerzenie komunizmu swego czasu w Kurytybie.

GENERAL MONTEIRO jedzie do Porto Alegre.

Z Rio donoszą, że general Goes Monteiro udaje się na pokładzie statku «Itaimbe» do Porto Alegre i tam spędzi trzy tygodnie na wypoczynku.

SAMOLOT „MARIMBÁ” WIOZE DIAMENTY

Rioskie dzienniki donoszą, że samolot «Marimbá», który niedawno uległ katastrofie w Brazylii, miał w tragicznej swej ostatniej podróży przewieźć przesyłkę zawierającą diamenty, wartości 26.000\$000. Diamenty wysłane były z Belem dla jednej z firm rioskich.

Pozostaje tajemnicą, czy owe diamenty znaleziono, czy też je ktoś skradł, zwłaszcza, że na miejsce katastrofy przybyło wiele ludzi w pierwi aniżeli władze polityczne.

TYSIĄCE W KIESZENI OBŁĄKANEGO

Na Ilha das Onças w pobliżu Belem zamieszkiwał niejaki Marcos de Andrade, lat 28, rodem z Piaui, sierżant wojskowy; w ostatnim czasie zdradzał on pewne objawy obłąkania; po zbądaniu lekarskim, sierżanta odesłano do szpitala obłąkanych. Obłąkany Marcos de Andrade przedstawił się sanitariuszom szpitala, poczem wyciągnął z kieszeni jakąś pazekę zawiniętą w liście bananowe; gdy chory ją rozwinął obecni spostrzegli, że w zawiniątku znajduje się 22.600\$000. Obłąkany odliczył 500\$000 i wręczył je wspaniałomyślnie sanitariuszom, mówiąc: Macie tu napiwek, tylko dobrze mi leczcie. Resztę pieniędzy Marcos oddał komisarzowi szpitala do przechowania. Widać z tego, że w sprawach finansowych zachował zdrowe zmysły.

BANDYCI Z WSPY DIABELSKIEJ

Z Belem donoszą, że wielu aresztantów ucieka z Wsypy Diabelskiej (Gujana Francuska) i przestaje się na terytorium Brazylii. Władze brazylijskie powzięły odpowiednie kroki by zapobiedz przekraczaniu granicy przez niepożądane i niebezpieczne indywidua.

KSIĄDZ CEBULA — duszpasterzem przy kościele św. Stanisława w Kurytybie.

Ks. Jan Pogrzeba ze Zgromadzenia Słowa Bożego, dotychczasowy duszpasterz przy kościele św. Stanisława w Kurytybie został przeniesiony do parafii w Virmond za Guarapuawą. Nowym duszpasterzem przy kościele św. Stanisława został zamianowany ksiądz Stanisław Cebula ze Zgrom. Słowa Bożego, dawniejszy proboszcz z Muricy. Szczęść Boże! no nowych posterunkach pracy.

OSTATNIE TELEGRAMY

General Franco zaatakuje Walencję.

London, 23 — General Franco przygotowuje nową wielką ofensywę na nową stolicę republikańskiego rządu hiszpańskiego — Walencję.

Hitler gnębi żydów.

Berlin, 23 — Władze niemieckie wydały dekret, zakazujący żydom używania szlachetnych kamieni i wszelkiej biżuterii; wszelkie kosztowności mają żydzi oddać rządowi.

Stambul na szaro.

Stambul, 23 — Rząd turecki nakazał pomalować wszystkie domy na kolor popielaty, a to dlatego, że stanął się one mniej widoczne na wypadek bombardowania.

Ważne narady.

Warszawa, 24 (Polskie Radio) — Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Ignacy Mościcki w obecności Marszałka Śmigłego Rydzka przyjął premiera generała Składkowskiego i wicepremier Kwaśkowskiego, odbywając z nimi ważne narady.

Minister Ciano w Warszawie.

Rzym, 24 (Polskie Radio) — Minister Spraw Zagranicznych Włoch, hr. Ciano udał się z wizytą do Warszawy; prasa włoska z tej okazji poświęca Polsce szerokie serdeczne artykuły, z których przebiega ogromna sympatia włosków do Polski. Minister Ciano ma omówić z rządem polskim szereg zagadnień polityki europejskiej, no i naturalnie będzie polował w Puszczy Białowieskiej.

Anglia się zbroi.

London, 23 — Rząd angielski zamierza zbudować 6 tysięcy samolotów wojennych.

Minister Beck w Paryżu.

Paryż, 23 — Spodziewany jest tu przyjazd ministra Spraw Zagranicznych Polski, p. Becka. Wizyta ma na celu zacieśnienie zbliżenia polsko-francuskiego.

Premier węgierski o swej polityce.

Budapeszt, 24 (Polskie Radio) — Premier węgierski, książę Teleki ogłaszając swój program polityczny, oświadczył między innymi: «nasza przyjaźń z Polską jest podstawą zagranicznej polityki węgierskiej».

Ulica Piusa XI.

Warszawa w 24 (Polskie Radio) — W Poznaniu Rada Miejska ku uczczeniu zmarłego Papieża Piusa XI nadała od jego imienia nazwę jednej z ulic.

Iskierki z Brazylii

— W Rio de Janeiro zmarł admirał Francisco de Matos, który był pewien czas ministrem Marynarki.

— W Rio de Janeiro, zatrzyma się w podróży swej do Stanów Zjednoczonych, generał Estigarribia, ambasador Paragaju przy rządzie waszyngtońskim.

— Minister Spraw Zagranicznych Brazylii, dr Osvaldo Aranha, bawący obecnie w Stanach Zjednoczonych, ma wyjechać do Nowego Jorku do Brazylii dnia 10 b. m.

— Ministerstwo Rolnictwa za pośrednictwem Federalnego Inspektora Rolniczego w Stanie Rio Grande do Sul będzie rozdzielać pszenicę do zasiewów.

Czytaj i podziwiaj

Spór Francuzów z Egipcjanami. Do kogo należą okręty napoleońskie.

Przed 140 laty została rozbita i zatopiona pod Abukir napoleońska flota wojenna.

Był to początek końca napoleońskiej wyprawy do Egiptu, gdzie Bonaparte chciał zadać klęskę Anglii na jej drodze do Indii.

Obecnie jedno z francuskich towarzyszów naukowych podjęło się wydobycia szczątków rozbitych przed 140 laty floty. Zaimponował przy tej okazji spór, do kogo będą należały szczątki okrętów. Roszcza sobie do nich prawo zarówno Francuzi jak i Egipcjanie. Ci ostatni motywują swoje prawo do zatopionych statków tym, że wszystko, co się znajduje w obrębie Egiptu—musi w Egipcie pozostać.

Osobliwe zbiory muzealne.

Oprócz znanych i zwiedzanych powszechnie zbiorów i galerii, istnieją na świecie muzea, o których wie tylko drobna garstka zamilowanych kolekcjonerów. Tak naprzykład w Alfenburgu (Turynia) istnieje muzeum kart do gry ze wszystkich krajów i czasów od starożytności do dzisiaj.

W Berlinie jeden kolekcjoner zbiera przedmioty pochodzące z wielkich wypadków i katastrof. Osobliwe te zbiory zawierają kilka tysięcy przedmiotów i części, pochodzących z rozbitych aut, pociągów, samolotów i okrętów.

W Budapeszcie żyje niejaką p. Horzát, kolekcjonująca lustra. Posiada ona w swym zbiorze około 7 tysięcy lusterek.

To się nazywają rodzinny...

W Lizbonie w związku z zakończeniem Tygodnia matki, prezydent Portugalii wręczył rodzicom liczne potomstwa nagrody w wysokości 2 tysięcy eskudów każda. Nagrody otrzymał: małżonkowie Mangusa—26 dzieci, z czego 14 żyjących, małżonkowie da Silva — 16 dzieci, z czego 14 żyjących, małżonkowie Baptista — 15 dzieci, wszystkie żyjące, małżonkowie Ramos—18 dzieci, z czego 14 żyjących, małżonkowie Quintela—16 dzieci, z czego 16 żyjących i małżonkowie Venancio—15 dzieci, wszystkie żyjące.

Francja nadal kupuje samoloty wojenne w Stanach Zjednoczonych.

Rząd francuski przesłał zamówienie do Stanów Zjednoczonych na dalsze 115 samolotów wojennych. Pizaro oznajmia, że chodzi tu o aparaty typu Glen Martin.

Ogółem Francja zakupiła już 585 samolotów wojennych w Stanach Zjednoczonych.

Królowna w starej siance

Uroczą królową Marią Jugosłowiańską — dziś już nieżyjącą królową wdową — służyła w wielkiej prostocie i skromności. Etykieta dworska jest dla niej ciężarem, z którego wylumuje się, jeżeli tylko może.

Było tak od dzieciństwa. Bywały dworu rumuńskiego — królowa Maria jest królową rumuńską — przypominają, że gdy obecna monarchini skończyła lat czterdzieści, dała na jej cześć oficjalne przyjęcie na dworze.

Na godzinę przed rozpoczęciem uroczystości, matka królowy, również uroczą królową Marią, którą gościła w swoim czasie Warszawa, przyszła do pokoju córki i sastała ją nad książką, w codziennej siance.

— Moje dziecko — powiedziała — czy nie pamiętasz, że za godzinę musisz być gotowa?

— Ach, mamo, pamiętam dobrze i na pewno się nie opóźnię, ale proszę mi dać jeszcze chwilę swobody! To będzie mój prezent na urodziny...

— Bieda z tymi podłokami! — westchnęła piękna królowa-matka. — Ale... ale — i ja miałam też swoje fantazje w tym wieku. I to były dobre czasy!...

LATAJĄCE NARODY

Nadchodzą czasy, że aeroplan będzie tak powszechnym środkiem lokomocji, jak dzisiaj jest automobil w Stanach Zjednoczonych. Będzie on nawet powszechniejszym od automobilu, gdyż nie potrzebuje dróg bitych i zadawala się małymi względnie polami lotniczymi. Gdy automobil ma ograniczony drogami teren działania, aeroplan ma nieograniczone możliwości. Nie są dla niego przeszkodą ani doliny czy góry, bagna czy lasy, pustynie czy morza. Jak jego zasięg jest nieograniczony poza zapasami paliwa, tak i jego szybkość dotarcia do celu bez względu na stan pogody, na wylewy, burze, zasypane śniegami, a także w powietrzu, raczej pelzającego zółwia, godnego pożałowania. Stąd wszystkie narody przypinają skrzydła przez zabieg jak największego rozwinięcia swego lotnictwa.

Na razie czynnikiem podniecającym w tym względzie są obawy wojny, w której aeroplan bawiszorszą odgrywa rolę. Stąd Prezydent Roosevelt rzucił hasło: „Sto tysięcy lotników w pięciu latach... Stąd wysięgi zbrojeniowe w powietrzu wszystkich państw posiadających coś do obrony jeśli już nie ambicje zabiorcze. Ale ten czynnik strachowy jest uskrzydlił wreszcie narody, które z ułaskiwieniem stanęły orłami. Przeszłość dla nich istnieć dzisiejsze granice państwowe, a otworzyć się dla nich kontynenty, na których znikną kolonialne przywileje. Jak dzisiaj ocean są dla wszystkich, powietrze dla wszystkich, tak latające narody i ziemie podzielią dla wszystkich. Wówczas nastąpi nowa era, której wielu z nas może jeszcze doczeka. A może i doczeka.

Załamał się pochod Hitlera na Ukrainę

Plany Hitlera w sprawie stworzenia niezależnej Ukrainy nie wywołały najmniejszego zanępkolejaństwa w Polsce. Istnieją też wersje, które w pełni motywują ten spokój w Polsce.

Wprawdzie plany niemieckie były szeroko komentowane na łamach prasy polskiej i zagranicznej, wprawdzie niektórzy posłowie polscy w Sejmie oskarżali Ukraińców w Malopolsce o spiskowanie z Niemcami, to jednak faktem niezbitym jest, że deklaracje ukraińskiego posła Celewicza zaprzeczyły całkowicie takim wersjom.

Plany Hitlera nie są do zrealizowania, gdyż w pierwszym rzędzie nie może on liczyć na pomoc samych Ukraińców. Nie ulega kwestii, iż dla nich stworzenie niezależnej Ukrainy

byłoby zniszczeniem ich marzeń narodowych. Niemniej zdają oni sobie sprawę, że interwencja Niemców byłaby sprzeczna z ich ideałami narodowymi. Gdyby plany Hitlera zrealizowano, to pseudo niezależna Ukraina byłaby tylko kolonią niemiecką nad Czarnym Morzem, deptana ciężkim butem sodekateski pruskiej, nieznającej według wybitnych przywódców ukraińskich idealnej granicy w swej zachłanności i w swych wybrzykach.

Byłoby bardzo ryzykowne podjąć kampanię militarną na Ukrainie, nie zabezpieczywszy sobie poprzednio sympatii ludności. Dlatego zapewnić można, że chwilowo nie grozi niebezpieczeństwo pochodu niemieckiego na Ukrainę.

Hitler przygotowuje „śmiertelny“ atak lotniczy na Anglię

Eskadry niemieckich łodzi podwodnych wyruszyły na Morze Śródziemne.

Mówi się, że Hitler porozumiał się już z przywódcami nazistowskimi i generałami podczas konferencji odbytej przy Wilhelmstrasse, w pierwszych dniach b. m., kiedy to debatowano nad rezolucją wypowiedzianą przez prezydenta Roosevelta. Na tej konferencji uzgodniono z delegatami włoskimi plan do niezwłocznych działań wojennych, jakie projektują przeprowadzić Niemcy wraz z Italią. Do przyspieszenia wybuchu wojny — jak dowodzą w Berlinie i Rzymie — miały się przyczynić nieogledne mowy prezydenta Roosevelta, który dowodził, że granica Stanów Zjednoczonych na wypadek przyszłej wojny w Europie winna być we Francji i premiera Chamberlaina, który ostatnio zwinął swój „historyczny parasol faszystowski“ i podkreślił, że tak Anglia jak i Francja uczyniły ze swej strony wszystko możliwe, by zapewnić spokój w Europie oraz postąpienie premiera Stojadnowicza, który przyrzekł hr. Ciano co innego a postąpił znowu inaczej, podając się wraz ze swym rządem do dymisji i niweczając przyrzeczenie dane panu Ciano.

porozumiewawcze nad poddaniem mobilizacji włoskiej pod rozkaz Berlina, gdyż tego domagają się poza kanclerzem Hitlerem także generał Goering i baron von Ribbentrop.

Wiadomości sygnalizowane ze źródeł konkretnych donoszą, iż niektóre eskadry niemieckich łodzi podwodnych odpłynęły już na Morze Śródziemne, w którego rejonie Niemcy czynią swoje bazy morskie i lotnicze.

Ponadto sfery przy Foreign Office i przy Quai d'Orsay posiadają konkretne wiadomości o strategicznych ruchach większych kontyngentów wojsk niemieckich w rejonie granicy polno-wschodniej jak również wiarygodne wiadomości o przeprowadzaniu tak w Niemczech jak i w Italii sekretnych mobilizacjach.

Oblężenia niemiecko - włoskie do rozpoczęcia nowej krwawej wojny częściowo zawiodły. W Berlinie i Rzymie bowiem obliczano, że hiszpańska wojna domowa zakończy się po wyparciu wojsk rządowych z obszaru Katalonii. Tymczasem republikanie hiszpańscy, jak się okazuje, nie skapitulowali lecz przeciwnie zdecydowali kontynuować wojnę na pozostałych terytoriach centralnych. I to o kolocalności odwiekają na pewien czas początek kryzysu międzynarodowego, którego wybuchu nie należy się spodziewać przynajmniej tak długo, dopóki premier Nagrin i republikanie hiszpańscy nie porzucą broni i

SZAN. PP. AGENTÓW UPRASZAMY

by do końca lutego bieżącego roku nadesłali nam rozrachunki z zabranych prenumerat „Ludu“ i Kalendarza „Ludu“ za 1939 rok. W miesiącu marcu wstrzymamy wysyłkę „Ludu“ tym czytelnikom, którzy nie uregulują do tego terminu prenumerat „Ludu“.

Okropny Wypadek

W powietrzu luckim wydarzył się nielotowny wypadek napadu stada zgłodniałych wron na dziecko, 6-letnią dziewczynkę Marię Popkę. Zgodnie z nielotownym zaatakowała ją w podłodze dziewczynka, rzuciła się na bezbronne dziecko i zabiła je.

Dziewczynka od uderzeń zgłodniałych ptaków została kompletnie pozbawiona i potłuczona. Znalaziono ją bez przytomności z wyklutymi oczyma. W drodze do lekarza dziewczynka zmarła.

Oko maharadzy

Michał Georges-Michel, słynny artysta francuski, który tak upodobał sobie Wenecję, siedział kiedyś na plaży Excelsior. Wtem usłyszał krzyk maharadzy, kąpiącego się opodal.

— Na pomoc, drogi przyjacielu! — wołał maharadza.

Artysta podbiegł, myśląc, że egzotykiem monarcha ma się za chwilę utopić. Ale chodziło o coś innego.

— Zgubiłem w wodzie moje szkła — zaczął — wyznaj zakłopotany tonem maharadza.

— Nie umiem nurkować — bronił się Georges-Michel. — Musiałbym najprzód się nauczyć.

— Ach nie o to chodzi! Może pan będzie tylko łaskaw poprosić żony, która tam w kabinie gra w brydża, przyjdź mi, żeby mi dała zapasowe okulary.

Artysta pobiegł. Zona siedziała lotownie w kabinie, tyłem do wejścia. Stanał, odczytując...

— Wasza wysokość... — zaczął.

— Wasza Wysokość, Jego Wysokość Maharadza tonie!

Dalej milczenie.

Wreszcie po jakiejś minucie:

— Proszę się przede wszystkim za prezentować!

Sytuacja dość kłopotliwa dla pana w kostiumie kąpielowym. No, ale w końcu uczyniło się zadość wymaganiu protokołu. Jednocześnie Georges-Michel wyjaśnił, że chodzi właściwie nie o maharadzę, tylko o jego szklane okulary.

— Tylko oko! — rzekła ze spokojem maharani. — Myślałam, że Jego Wysokość istotnie się utopił...

Odpowiedzi Redakcji

P. Jan Wasniewski. — Serdecznie dziękujemy za nadesłaną prenumeratę oraz za słowa uznania i zyczliwość.

Pyta nas Pan co słychać z audycjami Polskiego Radia. Bardzo dobrze wychodzi; naprzykład w ubiegłą środę, to jest w dniu, w którym otrzymaliśmy pański list, audycja Polskiego Radia słyszałymy w Kurytybie bardzo dobrze; najpierw była pogadanka o zwyczajach karnawałowych, potem ceremoniach popielcowych, następnie Katedry Poznańskiej pod batutą księdza dr Gieburowskiego wykonał kilka pieśni pastorałnych i t. d. Bardzo dobrze słyszałymy także komunikaty; audycja Polskiego Radia w owym dniu nie ustępowała ani audycjom z Berlina, ani z Londynu. Co prawda nie zawsze audycja z Warszawy jest tak czysta i silna; ale widać, że z każdym dnem się ulepsza, bo trzeba pamiętać, że jest w stadium doświadczenia. Nasza Redakcja często korzysta z wiadomości przesyłanych z Warszawy przez Polskie Radio, jak to może sam Pan zauważył.

— P. Jan Jastrzębski ma do odebrania w Redakcji „Ludu“ list polonowy z Krakowa.

— P. Józef Jaworski ma w Redakcji do odebrania list z Rio.

DO SPRZEDANIA

Dom nowy na dwa pomieszczenia, ogród owocowy, szepczy, studnia, winnica. Teren 11 na 62, światło, cena 12 000\$000, hypoteka 2.500\$000.

Blizsza wiadomość: Alameda Presidente Tannay N 46 — Kurytyba.

Potrzeb dziewczyny

z kolonii dla waszej rodziny. Pracę Garibaldi 46, blisko Egreja do Rosario.

NAJWIĘKSZY WYNALAZEK DLA KOBIETY JEST

Fluxo Sedatina

(Przyrządka je VIEIRA)

Kobieta nie będzie cierpieć więcej. Usuwa kolki w ciągu 2 godzin. Używa się przeciw wszelkim chorobom kobiecym po porodach. Jest to lekarstwo wzmacniające i uspokajające; reguluje krew.

Przez 10 tysięcy lekarzy jest ono uznane za bardzo skuteczne.

Fluxo Sedatina

Biuro Techniczne J. Ficiński

zawładania zainteresowanych, że oprócz świąt przyjmuje zamówienia codziennie od godz. 9 tej do 11 tej i od 3-tej do 17-tej.

Ulica Marechal Floriano 50 — Tel. 1885

NAJLEPSZYM PODARUNKIEM

z okazji imienin, ślubu i jakiegokolwiek rocznicy, dla osób Ci drogich, będzie piękna książeczka da nabożeństwa, możesz dowolnie wybrać i zamówić:

U Stóp Jezusa, str. 480, oprawa w perłową masę, brzegi złocone we futerałce, cena 16\$000;

Bóg z Tobą, str. 256, oprawa z białej masy celuloidowej, brzegi złocone, z obrazkiem złoconym na okładce z futerałem, cena 16\$000;

Anioł Stróż, str. 622, oprawa — płótno angielskie, brzegi złocone, na okładce krzyż złocony, cena 14\$000;

Chwała Boża, str. 376, oprawa — skórka czarna, brzegi złocone i napisy złocone na okładce, cena 14\$000;

Chwała Boża, str. 376, oprawa — płótno angielskie brzegi złocone, napis i krzyż złocony na okładce, cena 10\$000;

Pamiętka I Komunii świętej, str. 192, oprawa — płótno angielskie brzegi złocone, napis złocony na okładce, cena 10\$000;

Pamiętka I Komunii świętej, str. 192, oprawa — płótno angielskie brzegi czerwone, na okładce złoty wycisk, cena 9\$000;

Jezu, bądź ze mną, str. 320, oprawa — płótno angielskie, na okładce krzyż złocony, cena 5\$000;

Mszalik, str. 48, broszurowany, cena \$600.

Przy większych zamówieniach udziela się znacznego rabatu, znaczek \$500. — Redakcja „Ludu“, C. P. 155, Curityba, Paraná.

Co inni piszą

Czy wojna wybuchnie w 1939 roku?

Europę znów zaczyna ogarnąć panika wojenna. Upadek Barcelony, co uważane jest za zbliżenie się ku końcowi wojny domowej w Hiszpanii, ma według pesymistów przybliżyć znacznie ostry kryzys polityczny na tle kolonii i rywalizacji na Morzu Śródziemnym. Stuznie jednak zwraca uwagę „Wiecior Warszawski“, że istnieją liczne przyczyny, dla których możemy się nie obawiać rychłego wybuchu wojny:

1) Nawet po ostatecznej likwidacji wojny domowej w Hiszpanii (co potrwa jeszcze czas pewien), nie jest rzeczą pewną, że wyniszczona gospodarczo Hiszpania stanie się bezwolnym instrumentem polityki „sois“.

2) W rozgrywce włosko-francuskiej na Morzu Śródziemnym rolę bufora bezpieczeństwa i czynnika hamującego odegra niewątpliwie Anglia.

3) Między Francją a Niemcami nie istnieje żadne bezpośrednie konflikty, gdyż oba państwa są w wzajemnych do siebie stosunkach nasyconych. Także między Włochami a Anglią nie ma obecnie powodów do bezpośredniego konfliktu.

To są względy ważne i istotne, decydującym jednak powodem, który pozwala na pewien optymizm w ocenie sytuacji, jest fakt inny: Oto mimo gigantycznych zbrojeń, żadna ze stron nie jest jeszcze przygotowana do wojny.

Niemcy i Włochy przygotowane są do wojny błyskawicznej; która trwałaby parę miesięcy. Jasną jest natomiast rzeczą, że generalna rozgrywka o nowy podział świata, rozgrywka, w której Anglia i Francja posiadająby poparcie Ameryki, nie skończyłaby się w ciągu miesięcy. Do wojny długiej i decydującej, a w obecnej konstelacji o innej nie może być mowy, obie strony są nieprzygotowane. Państwa za chodnie przede wszystkim pod względem technicznym i wojskowym, państwa totalne przede wszystkim w dziedzinie gospodarczo-finansowej i zaopatrzenia surowcowego.

Hiszpania?

A i zwycięstwo gen. Franco w Hiszpanii nie koniecznie musi prowadzić do zupełnej uległości nowego rządu wobec Włoch i zdecydowanej wrogości wobec Francji. „Warszawski Dziennik Narodowy“ zamieszcza na ten temat uwagi, którym trudno odmówić słuszności:

»Wprawdzie Francja w okresie trwania wojny domowej nie wykazała należytej zdolności przewidywania, rząd zaś „frontu ludowego“ prowadził względem kwestii hiszpańskiej politykę nie tyle Francji, co międzynarodówki masofekto-marksistowskiej, niemniej jednak polityka śródziemnomorska Włoch może w niejednym budzić w Hiszpanach większe zastrzeżenia, niż polityka francuska. Szczególnie z chwilą zlikwidowania niebezpieczeństwa czerwonego w Hiszpanii i wyjaśnienia się nowej sytuacji wewnętrznej we Francji.

Obecność wiochów, na Balearach i na Iazie hiszpańskim z chwilą zakończenia wojny domowej, stanowić będzie raczej przeszkodę niż pomoc w dołożeniu się do stosunków pomiędzy tymi dwoma narodami!.

Przeszkoda

— Pani musi brać żelazo — powiada lekarz.
— Ach, panie doktorze, woła zmartwiona pacjentka
takie słabe zęby, z trudem chleb gryzę.

Baczność! Uwaga!

Podręczniki do nauki języka portugalskiego
Słownik Polsko-portugalski — Ks. J. Górala 26\$000
Słownik Portugalsko-polski — Ks. J. Górala 22\$000
Gramatyka języka portugalskiego — Ks. J. Górala 6\$000
Rozmówki polsko-portugalskie — Ks. J. Górala 3\$000
Klucz do Gramatyki Języka Portugalskiego—Ks. J. Górala 1\$500
Zamówienia nadsyłać na: Federação Católica — Curitiba.
Caixa Postal 155.
Uwaga: Przy zamówieniach należy nadesłać znaczek na przesyłkę.

Baczność! podręczniki rolnicze

Uprawa winorośli i wyrób wina—Ks. Łopacińskiego 50000
Weterynarz Domowy — Fr. Gryzelski 5\$080
Uprawa Ziemiaków — J. Kruszewskiego 13000
Uprawa Chmielu — Z. Schwartz 13000
Zaprawianie Ziarna — J. Kruszewskiego 1\$000
Zamawiać: Federação Católica — Curitiba — Caixa Postal 155.
Uwaga: Przy zamówieniu należy dołączyć znaczek na przesyłkę

Dr. Janina Furmaniak

Schmidtinger
Chirurg - Dentysta

Wykonują wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyki szybko, starannie i tanio.
Mówi się po polsku.

Aven Dr Jaime Reis 216 (naprzeciw Pałacu Rządowego).

Świece woskowe kilo 8\$800,
Bombas p. chimarrão od 1\$800 do 15\$000, enlasp. chimarrão od 1\$800 do 18\$000, kamienie do brzytwy 3\$000—7\$500, pugilary rezy od 2\$500 do 35\$000, tabakoturek fajkowe i papierosowe, nożyczki od 3\$000 do 1,5\$000

Florecki
CHARUTARIA LIBERTY
Praca Tiradentes 305.

Apłeka Humanitaria
Drogeria
Rua Dr. Trajano Reis Nr. 37
Curityba

Wszelki wybór lekarstw i preparatów krajowych i zagranicznych po cenach niskich.
Recepty lekarskie załatwiają przeko i sumiennie.

Dr. Dante Romanó

AKUSZER - OPERATOR
Profesor Operator Uniwersytetu
Były asystent szpitali berlińskich.

Leczy syfilis, drogi moczowe, diatermia.
Klinika dla Pań.

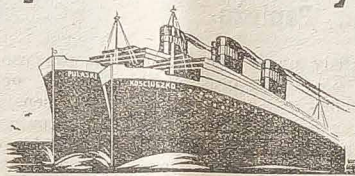
Leczy sztucznymi promieniami słonecznymi ultrafioletowymi. Konsult.: Farmacia Minerva (na 1-szym piętrze) od godz. 1 do 3-ciej po południu.
Praca Tiradentes 551.
Rez: Praca Senad Correla 4.

Jest do sprzedania

lot ziemi przy Rua Treze de Maio, blisko uniwersytetu, w Kurytybie. Ponadto 29 akierów dobrej ziemi w miejscowości Bessaca, blisko Tamandaré oraz 60 akierów dobrej ziemi, Mata Virgem w Horretes.
Zgłaszać się przy rua Francisco Rocha nr. 30, w Kurytybie.

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszają się w „Ludzie”.

Gdynia - Ameryka

LINE ŻEGLUGOWE S. A.
LINIA POŁUDNIOWO-AMERYKAŃSKA
Reprezentanci na Brazylię: Lamport & Holt Line
Rio de Janeiro.

Komunikacja na naszej polskiej linii okrętowej odbywa się regularnie polskimi okrętami pospieszными

»Pułaski« i »Kościuszko«

Rozkład jazdy Z Polski do Ameryki Południowej:

Odjazd:	Pułaski	Pułaski	Pułaski
z Gdyni			21-4-39
Kiel-Holtenau			22-4-39
Dakar	27-2-39		1-5-39
Rio de Janeiro	8-3-39		10-5-39
Santos	9-3-39		11-5-39
Montevideo	12-3-39		14-5-39
Buenos Aires	13-3-39		15-5-39

Odjazd do Europy:

Odjazd:	Pułaski	Pułaski	Pułaski
Buenos Aires	18-3-39		20-5-39
Santos	22-3-39		24-5-39
Rio de Janeiro	23-3-39		25-5-39
Victoria	24-3-39		26-5-39
Dakar	1-4-39		3-6-39
Boulogne	9-4-39		11-6-39
Kiel-Holtenau	11-4-39		13-6-39
Gdyni	12-4-39		14-6-39

Informacje i sprzedaż kart okrętowych z Polski do Polski udostępniają Oddziały Syndykata Emigracyjnego w Warszawie.

Lamport & Holt Line Ltd.
Rio de Janeiro, Rua 1º de Março, 100.
F. S. Hampshire & Co.
São Paulo, Rua Libero Badaró, 39.

Firma „BRAZPOL“ (Emiliańsko & Masurek) Kurytyba.
Av. João Pessoa 71, 1 sze piętro. C. Postal. 111. T. 1761.
„Subraspol“ — rua Siqueira Campos 1170, Caixa Postal 246 — Porto Alegre.

leczy reumatyzm, bóle w pierśsiach, bóle zębów, uszu, nerwalgie, kolki, świeże rany i t. d.

Lekarstwa używa się przez nacieranie
Jest donabyca w wszystkich aptekach.

Mala Real Ingleza

ALMANZORA 4 go marca
do Rio, Madeira, Lisabon, Leixões (via Lisabon), Vigo, Cherbourg Southampton.

Do Montevideo i Buenos Aires:	Z Santos do Europy:
H. Princess 28 lutego	Almanzora 4 marca
Asturias 3 marca	H. Chieftain 6
H. Brigade 14	Asturias 13
Alcatara 52	H. Princess 20

Sprzedaje się sztykarty 3-ciej klasy do Europy: jak do Polski, Lotwy, Irlandii, Czechosłowacji, Jugosławii, Austrii, Rumunii, i Bessarabii.

Na podstawie porozumienia istniejącego między rządami Polski i Anglii, pasażerowie-emigranci z Polski posiadający karty wezwania »prepaid« (chamadas) T wa Royal Mail Lines mają zapewnione takie same traktowanie i ułatwienia z jakich korzystają posiadacze »prepaid« Linii Gdynia — Ameryka.
Powyższe stosuje się zarówno do nabywców kart jak i do pasażerów w Polsce. Informacji udziela Agencja:

MILLET, GODDARD & Cia., LTDA.
Rua Libero Badaró, 95, São Paulo
lub ROYAL MAIL AGENCIES (BRASIL) LIMITED
Agentes da Royal Mail Lines, Limited
RIO DE JANEIRO, SANTOS

„Chargeurs Reunis“ „Sud Atlantique“

Francuskie linie okrętowe
Specjalne wygody w klasie 3-ej i turystycznej
Kompania ta sprzedaje bilety bezpośrednio do każdego miasta w Polsce i odwrotnie bilety z Polski do Brazylii. Stała bezpośrednia komunikacja z polskiego portu Gdynia z Brazylią i Argentyną.
Informacji w języku polskim i brazylijskim udziela
P. TEOFIL G. VIDAL
CURITYBA, Rua Barão Rio Branco 209, Paraná.

LICYTATOR URZĘDOWY STANU PARANÁ

FRANKLIN SOARES JUNIOR
Rua Marechal Deodoro 396
Biuro otwarte od 9 do 11 i pół z rana oraz od 13 do 18 po południu. Przyjmujemy do sprzedaży na licytacji: towary tkaniny, płótna, drobiazgi, maszyny, narzędzia do domowego użytku, radio, biżuteria, zegarki, żelazo, wszelkie narzędzia, automobila, książki, meble pińorowe i imbiuowe.

STOSUNKI POLSKO-CZESKIE w minionych wiekach

Kraków, 15 stycznia, 1939 roku.
W roku 1331 mimo nielicznych zastępów polskich, Łokietek pod Pławami rozbił Krzyżaków, zaś Jan Luksemburski pod murami Poznania, zostaje sromotnie pobity przez mieszczan; nieustanne walki i nadwzięcie na zdrowie przypleszają śmierć Łokietka, który umiera w roku 1333; przekazał on tron synowi swemu Kazimierzowi, który, aby uporządkować i odbudować zniszczony i osłabiony wojnami kraj, zawiera odrębny pokój z Czechami w roku 1333 w Wyzenhradzie, zostawiając w rękach czeskich Śląsk i księstwo płockie.

W tym czasie spoiście czesko-krzyżacka zaczęła się rozluźniać; Wacław Luksemburezyk nie miał miaru w swych poddanych, wobec tego zmienił grę wobec Polski, obawiając się bowiem pierwszego uderzenia ze strony Polski, zapewniał Krzyżaków o swej wierności, a równocześnie potajemnie zapowiadał Jagielle o swej zrytualności, siedząc tym samym na dwóch stołkach: przejął jednak grę czeska ostrożny i nieufny Jagiello, i nie dał się nabrać na żadne ofiary ze strony Polski, Krzyżacy natomiast obficie opłacali rękami i nogami przemyślnych czeskich wielkimi sumami pieniężnymi.

Pokój wyzszradzki stanowił kamień węgielny późniejszych rozszachczek do Śląska Cieszyńskiego i na nim opierając się ich rzekome prawa historyczne do tej ziemi, na prawyńskiej konferencji pokojowej, jak i obecnie; czesi opowalali przedwzyszkciem datą tego pokoju aby zaś nasz zarys historyczny stosunków czeskich, nie pozostawiał luki w tej nie dla nas, ale dla czesków dacie roku 1335, określamy: że pokój wyzszradzki należał do pokójów podziatowanych koniecznością, i nie statutowych czeskich praw etnograficznych i historycznych do ziem śląskiej i płockiej, lecz był pocimieniem opartym na pragnieniu pogłębienia kolejno każdego z owoczesnych śmiertelnych wrogów i zaborew Polchki, a do czego założeniem był pokój z czeskimi wrogiem za każdą ceną,

tym więcej, iż wedle planów Kazimierzowskich, cena była jedynie pozorna, a strata chwilowa.
Tymczasem ustępstwo ziem śląskich uodwadnia i ten, że Kazimierz Wielki zatrzymuje kościelną zawisłość Śląska od Polski mimo gwałtownych i wielokrotnych nagań czeskich aby się jej zrzekł; następcy Kazimierza realizują jego plan i po unicestwieniu Krzyżaków, dochodzą do odbioru większości straconych ziem w pokój wyzszradzki, obalając 90 proc. traktaktu wyzszradzkiego, udowodniła Polska Jagiellem, iż praw czeskich do Śląska nie uznaje zupełnie.

Otóż, Śląsk i jego ludność została jedynie w formalnej zależności od Czech, faktycznie dalsze stulecia były świadkami ustawicznej wzajemnej wojny, pomiędzy śląskami a czechami między Morawą a Śląskiem pozostała w dalszym ciągu granicą, najczoną licznymi zamkami przed napadem ślązków, którzy jako plemie polskie, mimo swej mniejszej liczebności, byli zawsze bitniejsi. Urbs murawka Ostrawa, a która najczoną baaztami obronnymi. Brama i Zamość na w stronę Śląska, jak świadcza kroniki tego miasta, była niezwykle obronna, albowiem z za Ostrawicy nigdy spokoju nie było od... ślązan, i tego pasa Ostrawicy nigdy czechy nie przekroczyły.

Bitwa pod Grunwaldem w roku 1410 ma znaczenie epokowe, od niej zaczął się rozkład rabus krzyżacki i jego wpływy, a równocześnie zmalał i urok cesarzy niemieckich, a wzrosło natomiast znaczenie Polski i jej wpływy w Europie.
Skorzystał z owoców bitwy grunwaldzkiej i czesi, gdyż i u nich, ożyło się dążenie do zerwania zwrzewnictwa niemieckiego; historycy chniełwa niemieckiego; do dziś dnia czechy karmią jeszcze do dziś dnia wygrał nie Jagiello a z nim Wielki Książę litewski Witold, z rycerstwem polskim i litewskim, lecz wojsko czechkie z Żizką na czele; jest to nie tyle obrażające, ile śmieszne do przetytu obrażające, ile śmieszne do przetytu obrażające. Żizka był zwykłym chwałki czechkie. Żizka był zwykłym najemnikiem, a pod swymi rozkazami

mi miał bardzo nieliczny zastęp podobnych mu żołdaków, z którymi wynajmował się temu, kto więcej płacił; pod Grunwald zwabila go swilita zapłata ofiarowana przez Jagielle, a nie żadna idea słowiańska, ani też chęć zwalczania Krzyżaków.
Tak jak Żizka służył Jagielle, tak później Ulrich Czerwonka z najemnym oddziałem czeckim służył Kazimierzowi Jagielleńczykowi, przy obłożeniu Malborka, stolicy zakonu krzyżackiego, za co otrzymał wielką liczbę czerwonych złotych. W Polsce najmitów niejmnych za zapłat dla kogokolwiek nigdy nie było, polacy walczyli na wszystkich pobojowiskach świata, ale jako ochotnicy za wolność narodów.
W czasie walk reformatorskich Jana Husa, przybył poselstwo czechkie za zaproszeniem aby Jagielle przyjął koronę czeską i zjednoczył obanarody pod jednym berłem. Jagielle obawiając się wiarołomstwa czechkiego, odmówił i całkiem słusznie, natomiast ambitny brat jego Witold, przyjął koronę czeską i panował u nich przez całe 6 lat, w ciągu których tak mu czesie dokuczali, że zrzekli się panowania, i do końca życia byli ich nieprzejadzanym wrogiem.
(Dokończenie nastąpi).

Klinika Dentystyczna
WINCENTY FLENIK
Chirurg - Dentysta
Wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres dentystyki.
Specjalność: Wyrzynanie zębów bez bólu, leczenie fistuli i innych komplikacji jamy ustnej. Wprawianie sztucznych zębów.
CENY PRZYSTĘPNE.
Godziny przyjęcia: od 8—12 i od 1—5.
Ra, Saldanha Marinho, 593 — Curitiba.

Sprzedza się w Villa Guaira
terem narożny; cały otoczony już smia agnją, wraz z palatolem i studnią z dobrą wodą; znakomite miejsce na sklep; teren liczy 27 na 45 m.
Blisze informacje: Rua São Francisco nr. 179, Kurytyba.

Wesoły kacik

LIST DO WIDOWY
Dobre chęci spaili na panewce.
— Słyszeliście? Kowalik umarł! — zawołał nieznanzy jegomość, zbliżając się do swych kompanów, sączących wódkę przy stołku w restauracji. Pod trzema gwiazdkami.
— Kto? — spytał z przejęciem siedzący przy innym stołku pan Antoni Siwek.
— Kowalik!
— Słyszysz, Broniek? — trącił pan Antoni łokciem przyjaciela. — My tu gaz ciekniemy, a Kowalik tymczasem kopytka wyciągnął.
— Szłoda chlopa... — poklwał głową pan Bronisław Krasniewski. — Jeszcze onegdaj, jakiem z nim gadał, to zdrow był, jak ryba.
— Takim sposobem musiem się pochowkiem zająć — mruknął p. Antoni. — Przecie Kowalik sam był, jak ten palec w mięsieciu...
— No i pania Kowalkowa trzeba by przez poczęt powiadomić. Tylko kaci delikatnie, ponieważ że wdowa białdwo z samej żalosci ktkie może odwalć.
— Faktyzate, że może. No to bierzem się za robotę, Broniek. Ty piz, a ja ci byłą dyktował.
Pan Antoni gołkował jedną większą dla natchnienia, przysiadł wasy i rozpoczął:
„Szanowna Pani Kowalkowa!
Wiadoma rzecz, że jak świat światem, nikt jeszcze nie był przez bliźnich oceniony wedle swej wartości, ani człowiek, ani bydlę.
Kod, na ten przykład, póki żyje, to go tylko stara szkapą przezywają. A po śmierci to się żara na ślachetne wolowine przemienia.
Także samo jest z naszym bratem. Za życia to go ludzie miedują rozmawcie od lachów, lebiegów i inezych, a za to, ledwie oczki zamknie, to już mu nad mogłą honorowe mowy odprawiają.
Znakiem tego, niech się pani Kowalkowa nie martwi, no i zawiadamiamy, że szanowany małżonek lekko zachorował, a pogrzeb będzie w piątek.
Ze szacunkiem.
Bronisław Krasniewski
i Antoni Siwek.

Po otrzymaniu powyższego listu, pani Kowalkowa wraz ze swym

KOLONIŚCI
Najlepsze i najsolidniejsze narzędzia gospodarskie i rolnicze jak: Ostrza do pługów, hamulce do wozów, młockarki i wiele innych sprzętów wyrabia znany w Paraná
Zakład Mechaniczny
Stanisława Szczypiora
w Contenda, via Guajuvira Paraná

ELIXIR 914
Zawiera 60 zawieszonych składników: 1) Krew czysta, wolną od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia. 2) Zwiększenie przyswajalności, wzrost, waga ciała, siła, wytrzymałość, wytrzymałość i t. p. 3) Zwiększenie zapasów krwi, siły, wagi ciała i siły głowy. 4) Zwiększenie objawów syfilis, co wszelkich nadmagać spowodować może przy syfilis.
5) Zwiększenie siły i wagi ciała, co jest jednym z powodów czyszczenia krwi, która posiada siłę i wytrzymałość, i jest specjalistow w chorobach o urodzajnych na tle syfilisowym.
Elixir 914 w flaszkach 20 proc. szklanki.

Papież Pius XI a Polska

Marszałek Sejmu o zmarłym Papieżu.

Rio, 16 (Pat) — Na żałobną wieść o zgonie Ojca świętego na gmachach państwowych w stolicy i całej Polsce wywieszono flagi, opuszczone do połowy masztu. Flagami narodowymi z kirem przybrały się wkrótce wszystkie ulice Warszawy. Duchowieństwo zarządziło modły, odprawiane wraz z wiernymi w świątyniach za duszę Wielkiego Papieża. Pisma wypuściły dodatki z czarnymi obwódkami, podając opisy ostatnich chwil. Prasa popołudniowa przynosi portrety Zmarłego i wstępne artykuły, poświęcone Jego pamięci.

»Polski Papież« — tak nazywano w Polsce i Wiecznym Mieście Piusa XI. Zasłużył sobie na to miano od pierwszych kroków na ziemi polskiej. Zaraz po przyjeździe oddał hold Cudownemu wizerunkowi Najśw. Maryi Panny na Jasnej Górze i obraz ten tak umiłował, że już jako Papież, kapłanie swą w Castel Gandolfo czcił Jasnej Pani Częstochowskiej poświęcił. Gdy w dniu 19-go lipca 1919 roku składał jako Nuncjusz listy uwierzytelniające ówczesnemu Naczelnikowi Państwa, J. Piłsudskiemu, powiedział pamiętne słowa: »Czuję się niewypowiedzianie zaszczycony, że dana mi jest możność zaofiarowania mego skromnego współdziałania w tym godnym podziwu dziele zmartwychwstania i tworzenia się od podstaw i szeregówliwym będę, poświęcając temu dziełu to co mi pozostanie z życia i zdolności do czynu«.

Już w pierwszych miesiącach pobytu w naszym kraju szybko zorientowawszy się w polskich stosunkach kościelnych uzyskał od Benedykta XV nominację dziesięciu nowych biskupów polskich. Następnie przyczynił się do utworzenia nowych diecezji i gorąco popierał sprawę powstania uniwersytetu katolickiego w Lublinie. Kiedy nawała bolszewicka zbliżała się w sierpniu 1920 roku do bram Warszawy, nuncjusz Ratti nie opuścił jej murów, lecz telegraficznie prosił Papieża o możliwość pozostania na miejscu, nawet w wypadku zajęcia jej przez nieprzyjaciela.

»Jestem przekonany — mówił — że Bóg, który w tak cudowny sposób wrócił wolność naszemu narodowi, chce przez siebie swoje przeprowadzić plany i przeprowadzi je mimo wszystko«. »Jestem przyjacielem Polski — mówił kiedyś do księdza posła Kotulskiego — jestem tu całe życie pozostać a nawet nie miałbym nie przeciwko temu, aby na Waszej ziemi złożono kości i prochy moje. Ukochałem waszą piękną Ojczyznę, z racji Polski zostałem biskupem w Polsce zostałem konsekrowany drzew biskupie polskie. Jestem właściwie biskupem polskim«. I rzeczywiście, jak polski biskup, zwiędził niemal całą Polskę, poznał miasta i wieś polską, Podlasie i Chełmszczyznę, szpitale i przytulnie, troszczył się o los ubogiej diatwy. Nie odmawiał nikomu audiencji.

Kiedy powołany został na stolicę Piotrową, zwrócił się do obecnych przy wyborze kardynałów polskich, błogosławiąc i podziwiając w ich osobach Polskę.

Marszałek Sejmu, prof. Makowski, przemawiając na jubileuszowym posiedzeniu w dwudziestą rocznicę otwarcia Sejmu Ustawodawczego, zakomunikował Izbie żalobną wieść i mówił: »Dwadzieścia lat temu, ówczesny Nuncjusz apostolski odradzającej się Polski ks. Achilles Ratti zajmował w życiu naszego narodu i Rzeczypospolitej niezwykle miejsce przedstawiciela dyplomatycznego, był wśród nas u boku Józefa Piłsudskiego zarówno w chwili zwycięstwa jak w czasie największych niebezpieczeństw. Był między nami i z nami, był nasz, kiedy został powo-

łany na Stolicę Apostolską, kiedy wielkie dzieło swego życia wypełnił jako ojciec wszystkich wierzących, dla nas pozostał zawsze naszym, otoczony przywiązaniem i miłością szczególną narodu polskiego. W głębokim smutku chylimy czoła nad Jego trumną«.

Kondolencje nuncjuszowi Cortesiemu złożyli: imieniem Prezydenta Mościckiego, szef kancelarii cywilnej dr. Lepkowski, w imieniu Marszałka Śmigłego, wicemin-

ister gen. Głuchowski, oraz osobiście premier Składkowski, minister Beck i marszałek senatu Miedziński, marszałek Makowski. Na ręce kolegium kardynalskiego w Rzymie, prezydent Mościcki wysłał depeszę kondolenyjną, jak również Marszałek Śmigły Rydz i premier Składkowski.

Na znak żałoby, odwołano w Polsce wszystkie zabawy i bale aż do dnia pogrzebu zmarłego papieża.

20 lat Parlamentu Polskiego

Rio, 16 (Pat) — W dniu 10 minęło 20 lat od dnia wskrzeszenia w Niepodległej Polsce Sejmu. 10-go lutego 1919 roku otworzył osobiście zwołany przez siebie Sejm Ustawodawczy Naczelnik Państwa, Józef Piłsudski, odczytując oredzie i powołując na przewodniczącego najstarszego wiekiem posła Ferdynanda ks. Radziwiła z Wielkopolski. Na uroczystym posiedzeniu obecny był w pełnym składzie ówczesny rząd z premierem Ignacym Paderewskim. Posłów stawiło się 104. W tej historycznej chwili general Listowski nadesłał do Sejmu depeszę o zajęciu przez Wojsko Polskie Brześcia Litewskiego — powitaną huczynymi oklaskami. Marszałka wybrał Sejm dopiero po drugim posiedzeniu, 14-go lutego. Został nim poseł Trampczyński. Dnia 20 lutego 1919 roku Sejm Ustawodawczy powierzył J. Piłsudskiemu dalsze sprawowanie urzędu Naczelnika Państwa.

Otwarcie Pierwszego Parlamentu polskiego poprzedziło uroczyste nabożeństwo w Katedrze Świętego Jana, odprawione przez ks. arcybiskupa Kakowskiego, w obecności wyższego duchowieństwa, z pierwszym nuncjuszem papieskim mgr. Rattim. Podniósł kazanie okolicznościowe wygłosił ks. arcybiskup Teodorowicz, kończąc Rotą ślubowania, której wszyscy obecni wysłuchali stojąc. Po

skończonym nabożeństwie zebrani wśród nieopisanego entuzjazmu tłumów, zalegających ulice, skierowali się do gmachu Sejmu przy ulicy Wiejskiej, gdzie arcybiskup Dałbor, w obecności Naczelnika Państwa, wyższego duchowieństwa i dostojników państwowych dokonał poświęcenia.

Inauguracyjne posiedzenie odbyło się specjalnie uroczysto. Gmach zapelniał się po brzegi publicznością. Punktualnie o godzinie 12-jej wszedł na trybunę prezydzialną Naczelnik Państwa, Piłsudski, w otoczeniu członków rządu i adiutantów. Posłowie powstali z miejsc. Naczelnik Państwa odczytał dłuższe oredzie, którym otworzył pierwszy, po stu kilkunastu latach, Sejm wolnej i Zjednoczonej Rzeczypospolitej Polskiej.

Wspominając historyczne daty, należy wymienić jeszcze następujące: dnia 17 marca 1921 roku, uchwalona została Konstytucja. Sejm Ustawodawczy rozwiązał się 27 września 1922 roku. Nazajutrz 28 września, zebrał się Sejm następny, zwany Pierwszym Ordynaryjnym (zwyczajnym). Pierwszy Sejm Zwyczajny po wypadkach majowych zmienił dnia 2-go sierpnia 1926 Konstytucję marcową, zwiększając władzę Głowy Państwa i nadając Panu Prezydentowi R. P. prawo rozwiązywania i odraczania Sejmu.

PRASA POLSKA A SYTUACJA MIĘDZYNARODOWA

Rio, 16 (Pat) Prasa polska poświęca wiele miejsca sytuacji międzynarodowej, którą wbrew alarmom zachodnio-europejskich dzienników uważa za coraz spokojniejszą. Przyznaje ona, że ostatnie mowy kanclerza Hitlera i Mussoliniego, choć nie pozabawione silniejszych akcentów, były o wiele spokojniejsze, niż się spodziewano. Z drugiej strony deklaracje Chamberlaina i Roosevelta, bez względu czy się odrzuca, czy się wierzy w jego sprostowanie, znakomicie przyczyniła się do uspokojenia opinii publicznej. Istnieje, mimo to jeszcze grupa alarmistów, którzy wmawiają w świat niepokojność Niemiec. Nie brak również ludzi naiwnych, wierzących ślepo alarmom i sensacjom fabrykowanym w redakcjach pewnych dzienników paryskich i londyńskich. Prasa warszawska cytując w związku z tym słowa szefa prasy niemieckiej, Dietricha, w których imieniem Niemiec wyraził wdzięczność tym zagranicz-

ny alarmistom, tak ułatwiający sukcesy Rzeszy, kazać światu wierzyć, że pobić ją jest rzeczą niemożliwą. Tymczasem, zauważa »Ilustrowany Kurier Codzienny« odraza do wojny wzrasta w całej Europie, a widmo zbrojnego konfliktu do niedawna jeszcze tak przerażające, ledwie z dnia na dzień. Wkrótce zniknie może nawet z horyzontu Europy.

Sprawę pokoju porusza również w dłuższym artykule organ Watykanu »Osservatore Romano«, wypuklając zasługi Polski w tym dziele. Zacytowałszy prace Polki i podziękowaniem stosunków ze swymi wielkimi sąsiadami, Niemcami i Rosją, oraz ukłęk podkreślającą sojusz z Francją, »Osservatore« stwierdza, że Polska nie przestałaby być nadal, przedmurzem chrześcijaństwa, a dzięki swej polityce, nacechowanej rozsądkiem i umiarem, wniosła wielki wkład w dzieło utrzymania pokoju Europejskiego.

Wiadomości z Polski

(Część I obliczona)

Stały przyrost ludności w Polsce.
Rio, 16 (Pat) — Według ostatnich danych, w trzecim kwartale 1938 roku przyrost naturalny w Polsce wyniósł 103.715 osób, podczas gdy w pierwszym — 80.826, a w drugim — 105.309. W stosunku do 100 mieszkańców

przyrost naturalny wyniósł w ubiegłym roku pierwszy kwartał 9,5, drugi — 12,3, trzeci — 12,0. Równolegle jednak ze zwiększeniem się przyrostu naturalnego notuje się stałe zmniejszenie liczby urodzin. Podczas gdy w 1931 roku urodzenia żywe wyraziły się cyfrą 30,2 pro mille, w roku

1937 spadły do 24,9, a w trzech kwartałach ubiegłego roku do 24,6. W tych warunkach zwiększenie się przyrostu naturalnego jest wynikiem stałego zmniejszania się śmiertelności w Polsce.

Zgon wybitnych mężów.
Rio, 16 (Pat) — We Lwowie zmarł wybitny ekonomista polski, ś. p. profesor dr Leopold Caro od roku 1920 profesor ekonomii społecznej i nauk prawnych na Politechnice Lwowskiej. Był on również prezesem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i redaktorem organu naukowego tego Towarzystwa, oraz wiceprezesa Rady Społecznej, przy prymasie Polski. Ogłosił drukiem wiele prac naukowych, między innymi »Studia Społeczne«, »Wstęp do socjologii«, »Emigracja i polityka emigracyjna«, »Solidaryzm«, »Ku nowej Polsce« i inne. Odznaczony był orderem Polonia Restituta i wielu innymi odznaczeniami.

W Warszawie zmarł wieloletni Prezes Najwyższego Trybunału Administrator Jan Kopożyński, zasłużony organizator prawnictwa w Polsce.

Polska Flota Handlowa.
Rio, 16 (Pat) — W dniu 10-go lutego święciła swą uroczystość Polska Flota Wojenna. W dniu tym wielono do marynarki łódź podwodną »Orzeł« zbudowaną kosztem 8.250 tysięcy złotych ze składek społeczeństwa, wojska i marynarki, dzięki akcji Ligi Morskiej i Kolonialnej. Nadwodna wyporność łodzi wynosi 1.110 ton, podwodna 1.460 ton. Uzbrojona jest w działo artylerii lekkiej i przeciwlotnicze oraz kilka wyrzutni torpedowych. Długość okrętu 84 metrów, szerokość 6,7, zanurzenie w stanie nadwodnym 4,2. Na uroczystościach gdyńskich reprezentował Pana Prezydenta R. P. i Marszałka Śmigłego Rydza inspektor armii generał Sosnkowski. Druga siostrzana łódź podwodna pod nazwą »Sep« buduje dla naszej marynarki wojennej stocznia holenderska w Rotterdamie.

Agitacja żydowska w Warszawie.

Rio, 16 (Pat) — Prasa donosi o wielkich rewizjach w żydowskiej dzielnicy Warszawy w związku z ujawnieniem agitacji żydowskiej skrajnie radykalnych. Rewizje objęły głównie mieszkania członków żydowsko-socjalistycznego Bundu. Ogółem aresztowano 100 osób. Wśród zatrzymanych znajduje się kilku działaczy Bundu, którzy uprzednio przebywali w Berezie za agitację wywrotową.

Wydalenie Niemców w odwiecie za wydalenie Polaków z ziemi zlotowskiej.

Kartuzy. — Władze staroświeckie niezwłocznie po otrzymaniu wiadomości o wysiedleniu 4 Polaków z powiatu zlotowskiego poleciły opuścić pas przygraniczny działaczom niemieckim: — Heinzowi Noetlowi i jego żonie oraz Reinholdowi Sakolowskemu z Kartuz, tudzież Elsnerowi z Bysszwa kaszabskiego.

Sznur pereł wartości 18 tysięcy franków sprzedano za jednego franka 50.

Londyn. — Chcąc przyjąć z pomocą pewnemu towarzystwu dobroczynności, p. Davies Scourfield przesyłała do bazaru gwiazdowego kilka przedmiotów, wśród których znajdowało się kilka imitacji biżuterii. Przed świętami Bożego Narodzenia Gwiazdorz sprzedał na licytacji wszystkie nadesłane przedmioty, a wśród nich i kolbę pereł, za którą mu dano 1,50 franków.

Ostatnio jednak pani Davies Scourfield zauważyła, że zaginęła jej kolba z prawdziwych pereł, przedstawiająca wartość 18.000 franków. W toku poszukiwań stwierdziła rozstrągnięta dama, że kolbę tę wysłał do wspomnianego wyżej bazaru gwiazdowego, jako bezwartościową imitację. Obecnie pani Scourfield poszukuje za pomocą ogłoszeń w prasie nabywcy jej cennej kolby.

Iskierki Polskiego Radia

Wizyty i spotkania polityczne.
Warszawa, 23 (Polskie Radio) — Stolica R. P. oczekuje zapowiedzianej wizyty ministra Spraw Zagranicznych Wloch, hr. Ciano. — Podsekretarz Stanu Anglii, zapowiedział swą wizytę do Polski, w celu omówienia angielsko-polskich spraw handlowych. — Minister Beck ma złożyć w krótko wizytę Anglii; zapowiedziane odwiedziny polskiego ministra Spraw Zagranicznych wywołały w sferach angielskich duże zadowolenie; podkreśla się, że minister Beck z tej okazji wyraził swe poglądy polityczne z mężami Anglii, zwłaszcza, że nie mógł on tego uczynić z okazji ostatniego posiedzenia Rady Ligi Narodów, nie był bowiem na nim obecnym. — Do Warszawy przybył książę Karol Koburg Gotha, prezes niemieckiego związku byłych kombatanów; książę Karol Koburg Gotha jest jedynym arystokratą niemieckim, który oddał się na usługi Hitlera, stąd cieszy się dużym zaufaniem dyktatora Rzeszy. Gość niemiecki był na audiencji u Prezydenta Mościckiego i Marszałka Śmigłego Rydza.

Nowe statki na linii Gdynia-Ameryka Południowa.

Warszawa, 23 (Polskie Radio) — Nowo zbudowany statek »Sobieski« wyruszy w pierwszą podróż do Ameryki Południowej w maju b. r. Linie Żeglugowe »Gdynia-Ameryka« zakupiły duży statek »Rio Negro«; zostanie on nazwany »Morska Wola« i będzie w krótko kursował na linii Gdynia-Ameryka Południowa.

Statek »Pniński« zostanie wkrótce wycofany z linii Gdynia-Ameryka i będzie kursował z Polski do Palestyny.

Jak wiadomo z tej samej linii został już wycofany statek »Kościuszko«, który kursuje między portami na Bałtyku.

Sprawy handlowe i gospodarcze.

Warszawa, 23 (Polskie Radio) — Anglia sprowadza coraz więcej drzewa polskiego; polski eksport drzewa do Anglii wziął górę nad sowieckim eksportem. — W Piotrkowie wykryto bogate źródła mineralne. — W związku z przebieciem kanału między Wartą a Gopiem sprowadzono wielki bagier. — W Gdyni odbędzie się wielka wystawa w 1944 roku.

Paderewski w Ameryce.

Warszawa, 23 (Polskie Radio) — Prasa północno-amerykańska opisuje bardzo obszernie o przyjeździe światowej sławy mistrza tonów Ignacego Paderewskiego; ludność witała wielkiego artystę niezwykle entuzjastycznie. Mistrz Paderewski, pomimo swego podeszłego wieku, (liczy 78 lat) da serię koncertów w największych miastach Ameryki Północnej. — Książd Biskup Stanisław Okoniewski, ordynariusz chełmiński, ciężko zachorował; liczy on już 68 lat.

Miasto Toruń obchodziło uroczysto 460-letnią rocznicę urodzin Kopernika.

Na uniwersytecie w Bratysławie (Słowacja) otworzono katedrę języka polskiego. — Statek »Morska Wola« wyruszy w pierwszych dniach miesiąca marca b. r. w podróż do Ameryki Południowej. — Fale morskie wyrzuciły na brzeg w okolicy Gdyni wspaniałe okaz bursztynu, ważący 1 kg. — Polskie Linie Lotnicze otworzyły nową linię komunikacyjną na szlaku Warszawa-Bejrut. — Polska marynarka zakupiła w Anglii nowy statek; otrzymała on nazwę »Naroc«.

Półmilionowy pożar pod Warszawą.

Pod Mińskiem Mazowieckim wybuchł groźny pożar, który zniszczył doszczętnie wielkie zakłady przemysłu metalowego »Stojada«.